

Актуальні проблеми новітньої історії релігійних спільнот в Україні

Новітня історія України – це історія найбільш динамічних змін у суспільному житті нашої країни, а відтак – і найбільш швидкоплинних, суперечливих процесів у релігійному середовищі та середовищах, які пов'язані церковними і релігійними чинниками.

Ці стрімкі процеси почалися під впливом глобальних суспільних трансформацій євроатлантичної цивілізації на зламі ХІХ–ХХ ст. Їх несли і підсилювали світові війни, соціальні, національні, науково-технічні революції, становлення нових держав і унезалежнення церков, секуляризаційні процеси та повернення до релігії. Україна ніколи не була відгородженою від світу, а тому дедалі більше і глибше інтегруючись у спільний міжнародний простір, приймала на себе нові виклики та отримувала взірці більш чи менш вдалих відповідей на них. Ці виклики були загрозами нищення релігійних спільнот або стимулами до їх оновлення. Відгуки демонстрували способи збереження і піднесення, приклади нових релігійних форм і способів релігійної взаємодії.

Крім того, на долю України випало чимало внутрішніх проблем національно-релігійного розвитку. Більшовицька влада, що утвердилася на сім десятиліть по обох берегах Дніпра, докорінно трощила вікові й тисячолітні національно-релігійні традиції, руйнувала релігійну психологію, спотворювала християнський світогляд, деформувала християнську мораль. Її вплив мав і зберігає далекосяжні наслідки. Тому є потреба у вивченні, осмисленні та дискусії над вищезгаданими, але ще не до кінця збагненими взаємозв'язками.

Глибше зрозуміти сутність суспільно-релігійних процесів, взаємодій між ними, що пролягають у різних площинах, – завдання не тільки теоретичної ваги, а й практичної значущості.

Це значить – усвідомити найактуальніші запити часу по вісі – суспільство-держава-церква-особистість. Це значить – сформувати в собі компетентність до діалогу з представниками різних релігійних спільнот і до толерації іншої думки, іншої ідеології, готовність до ведення дискусій і обґрунтування власної точки зору на бурхливі суспільно-релігійні процеси та сакральні прояви релігійності.

Готуймо в собі вміння шукати і акумулювати необхідну інформацію про життя церковних організацій, враховувати соціальний досвід релігійних груп, здійснювати, із застосуванням сучасного методологічного інструментарію, науковий аналіз історичного минулого релігійних спільнот знання методики науково-дослідної роботи, новітньої історіографії питань. Вчимося планувати, обґрунтовувати і реалізовувати власні науково-дослідницькі проекти. В новітній історії церкви так багато цікавого і суспільно корисного.

Будьмо на вістрі часу і думки!